

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 26 ΜΑΪΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α.** Το κόστος των Βαλκανικών πολέμων κλόνισε την ελληνική οικονομία.
- β.** Οι Δηλιγιαννικοί υποστήριζαν τους μεγαλογαιοκτήμονες της Θεσσαλίας.
- γ.** Το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.) μετονομάστηκε σε Λαϊκό Κόμμα.
- δ.** Το πρώτο παγκόσμιο Παν-ποντιακό Συνέδριο οργανώθηκε στη Μασσαλία το 1918.
- ε.** Το Μάρτιο του 1921 ο μητροπολίτης Αμάσειας Γερμανός πρότεινε στον υπουργό εξωτερικών Μπαλτατζή συνεργασία με τους Κούρδους και τους Αρμένιους.

Μονάδες 10

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α.** «Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας».
- β.** Τάγματα εργασίας.
- γ.** «Ηνωμένη Αντιπολίτευσις» (Κρήτη).

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α2

Α.2.1. Ποιες μεγάλες επενδύσεις έγιναν στην Αθήνα στους τομείς της υδροδότησης και της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος κατά την περίοδο του μεσοπολέμου;

Μονάδες 12

Α.2.2. Ποιες ενέργειες έγιναν μετά την αναχώρηση των ξένων Ναυάρχων για την οργάνωση της Κρητικής Πολιτείας μέχρι και τη συγκρότηση της πρώτης κυβέρνησής της;

Μονάδες 16

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αξιοποιώντας τις πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και τις ιστορικές σας γνώσεις σχετικά με το Σύνταγμα του 1844:

α. να αναφερθείτε στις βασιλικές εξουσίες και στη σημασία του δικαιώματος της καθολικής ψηφοφορίας

Μονάδες 13

β. να αποτιμήσετε τη σημασία της θέσπισης του Συντάγματος του 1844 στην εξέλιξη του κοινοβουλευτισμού στην Ελλάδα.

Μονάδες 12

Κείμενο Α

Σύνταγμα μοναρχικό, τον συντηρητισμό του οποίου δεν αναιρούσαν οι αρκετές φιλελεύθερες διατάξεις που κατάφεραν να επιβάλουν τα προοδευτικότερα στοιχεία της Εθνοσυνέλευσης, [...] το Σύνταγμα του 1844 συμπληρωνόταν με έναν επαναστατικό για την εποχή του εκλογικό νόμο.

Πρόκειται για τον εκλογικό νόμο της 18^{ης} Μαρτίου 1844 που ψήφισε η Εθνοσυνέλευση [...] και που αναγνώριζε το δικαίωμα του εκλέγειν «εις όλους τους εντός του βασιλείου γεννηθέντας Έλληνες» που είχαν συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας τους και είχαν «ιδιοκτησίαν τινά εντός της επαρχίας», είτε κινητή, όπως διευκρινίστηκε στη σχετική συζήτηση, είτε ακίνητη «προσοδοφόρον και φοροτελή¹», ή που εξασκούσαν «οιονδήποτε επάγγελμα ή ανεξάρτητον επιτήδευμα» [...]. Καθιερώνοντας έτσι ουσιαστικά την καθολική και –με μία σειρά άλλων διατάξεων– την άμεση ψηφοφορία για την ανάδειξη της Βουλής, η Εθνοσυνέλευση [...] πρωτοπορούσε, σε σχέση με τα ισχύοντα στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες της εποχής.

---

¹ ιδιοκτησία φοροτελής: η ιδιοκτησία που υπόκειται σε φορολογία

Νίκος Κ. Αλιβιζάτος, *Εισαγωγή στην Ελληνική Συνταγματική Ιστορία*, Αθήνα-Κομοτηνή 1981, σσ. 65-66

Κείμενο Β

Στη βαθμιαία ενίσχυση του ρόλου του κοινοβουλίου και στο συνακόλουθο περιορισμό των υπερτροφικών εξουσιών του μονάρχη συνετέλεσε και η καθιέρωση με νόμο της σχεδόν καθολικής και άμεσης ψηφοφορίας (όλοι σχεδόν οι Έλληνες πάνω από 25 χρονών είχαν δικαίωμα ψήφου). [...] Η καθολική ψηφοφορία προώθησε σταδιακά την πολιτική χειραφέτηση των λαϊκών στρωμάτων και, όπως όλοι οι κοινοβουλευτικοί θεσμοί, συνέβαλε στη διαμόρφωση μιας δημοκρατικής ιδεολογίας.

Γιώργος Αναστασιάδης, *Κοινοβούλιο και Μοναρχία στην Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη 1995, σσ. 20-21

ΘΕΜΑ Β2

Αξιοποιώντας τις πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε τον τρόπο με τον οποίο ξεκίνησε η αστική στέγαση των προσφύγων –εύπορων

και άπορων- μέσω της δημιουργίας συνοικισμών και οικισμών.

Μονάδες 25

Κείμενο Α

Ως το τέλος του 1929 η Ε.Α.Π. είχε χτίσει 27.000 περίπου κατοικίες σε 125 νέους συνοικισμούς και το κράτος 25.000 κατοικίες, χωρίς να έχει λυθεί το πρόβλημα της άθλιας διαβίωσης σε αυτοσχέδιες τσίγκινες παράγκες 30.000 περίπου προσφυγικών οικογενειών.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΕ', Αθήνα 1978, σ. 302

Κείμενο Β

... Κακήν κακώς, μην τα ρωτάς, πώς ζούσαμε. Έφτασε ο δεύτερος χρόνος της προσφυγιάς. Ήμαστε στα 1924 κι ακούσαμε πώς γίνονται συνοικισμοί, για να κάτσουμε εμείς οι πρόσφυγες, στον Ποδονίφτη (= Ν. Ιωνία), στους Ποδαράδες (= Περισσός), στην Κοκκινιά.

Τότε ξέρεις πώς πιάνανε τα σπίτια στους συνοικισμούς; Πήγαινες εκεί, κρεμούσες ένα τσουβαλάκι ή ό,τι είχες σ' ένα δωμάτιο και το σπίτι ήτανε δικό σου. Ατελείωτα ήτανε ακόμη κεραμίδια δεν είχανε, πόρτες δεν είχανε, παράθυρα δεν είχανε. Και μερικά που είχανε πόρτες και παράθυρα πηγαίνανε άλλοι τη νύχτα και τις βγάζανε και ανάβανε φωτιές να ζεσταθούνε, να μαγειρέψουνε...

(Μαρτυρία Μαριάνθης Καραμουσά από το χωριό Μπαγάρασι κοντά στα Σώκια).

Η Έξοδος (έκδοση του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών), τ. Α', σ. 195

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα, κατεύθυνση). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.30΄ πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)**

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α.1

Α.1.1 Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

- α.** Στα εδάφη της Θεσσαλίας, στα οποία κυριαρχούσε η μεγάλη ιδιοκτησία, ο Θ. Δηλιγιάννης υποστήριξε τους μεγαλογαιοκτήμονες.
- β.** Με την αναθεώρηση του Συντάγματος το 1911 θεσπίζεται η μονιμότητα των δικαστικών και των δημοσίων υπαλλήλων.
- γ.** Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Λοζάνης (30 Ιανουαρίου 1923) οι ανταλλάξιμοι πρόσφυγες δεν είχαν δικαίωμα να μεταφέρουν την κινητή περιουσία τους.
- δ.** Το **Φροντιστήριο της Τραπεζούντας** έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πνευματική και ηθική ανάπτυξη των Ελληνοποντίων και στην ανάπτυξη της εθνικής τους συνείδησης.
- ε.** Στο συνέδριο Ειρήνης στο Παρίσι, το Δεκέμβριο του 1918, ο Ελ. Βενιζέλος συμπεριέλαβε τον Πόντο στο φάκελο των ελληνικών διεκδικήσεων.

Μονάδες 10

A.1.2 Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

α. *Ορεινοί.*

β. *Γενική Διεύθυνση Ανταλλαγής Πληθυσμών.*

γ. *«Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης».*

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α.2

A.2.1 Ποιες ήταν οι θέσεις του ραλλικού κόμματος;

Μονάδες 14

A.2.2 Ποια είναι η συμβολή των προσφύγων από τη Μικρά Ασία στο νεοελληνικό πολιτισμό;

Μονάδες 14

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β.1

α. Χρησιμοποιώντας στοιχεία που περιέχονται στο παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε:

Σε ποια γεωγραφικά διαμερίσματα δόθηκε προτεραιότητα στην εγκατάσταση των προσφύγων; Ποιοι ήταν οι λόγοι που οδήγησαν σ' αυτήν την επιλογή;

Μονάδες 10

«Με την ιστορική ανταλλαγή των ελληνοτουρκικών πληθυσμών ενάμισυ περίπου εκατομμύριο Ελλήνων προσφύγων κατακλύζει την Ελλάδα(...). Οι περισσότεροι Έλληνες πρόσφυγες από τη Βουλγαρία, οι οποίοι ως τότε κατοικούσαν τις ακτές του Ευξείνου Πόντου, στις αρχαίες πατρίδες τους, στη Σωζόπολη, στον Πύργο, στην Αγκίαλο, Μεσημβρία κλπ., ή στο εσωτερικό της χώρας, στη Φιλιππούπολη, Στενίμαχο κλπ., καθώς και οι περισσότεροι από τους πρόσφυγες της Τουρκίας (Ανατολικής Θράκης και Μικράς Ασίας) εγκαταστάθηκαν στους οικισμούς των Βουλγάρων και των Τούρκων της ελληνικής Μακεδονίας, ενώ αυτοί

στις ελληνικές περιοχές της Βουλγαρίας και της Τουρκίας».

Απ. Βακαλόπουλος, Νέα Ελληνική Ιστορία, 1204-1985, Θεσσαλονίκη 1991: εκδ. Βάνιας, σ. 381.

- β.** Χρησιμοποιώντας στοιχεία που περιέχονται στο παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε:

Για ποιους λόγους η ΕΑΠ επιδίωξε, ώστε οι πρόσφυγες, που προέρχονται από τον ίδιο οικισμό ή έστω την ευρύτερη περιοχή του, να εγκατασταθούν μαζί στο ελληνικό έδαφος;

Μονάδες 15

«Το έργο της αποκατάστασης των προσφύγων, που αρχικά είχε αναλάβει το Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων, συνέχισε η διεθνής Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων, η γνωστή ως ΕΑΠ, που, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο της Γενεύης, έργο της ήταν η ένταξη των προσφύγων στο κοινωνικό σύνολο, αφού εξασφαλιζόταν, εκτός από τη στέγη, δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης. Η ΕΑΠ εξαρχής βρήκε τη λύση της ταπητουργίας ως «πανάκεια» και σε κάθε προσφυγικό συνοικισμό χρηματοδοτούσε την ανέγερση ενός ή περισσότερων μεγάλων οικοδομημάτων, ώστε η οικιακή ενασχόληση των προσφύγων να μετατραπεί σε σύγχρονη βιομηχανική διαδικασία».

Όλγα Βογιατζόγλου, «Η βιομηχανική εγκατάσταση των προσφύγων στη Νέα Ιωνία - Παράμετρος της αστικής εγκατάστασης», στο συλλογικό τόμο «Ο Ξεριζωμός και η άλλη Πατρίδα», Αθήνα 1999, σ. 149.

ΘΕΜΑ Β.2

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α. Να αναφέρετε τις συνθήκες, κάτω από τις οποίες η Κρητική Κυβέρνηση εξέδωσε το *ενωτικό Ψήφισμα* της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 1908.

Μονάδες 15

- β. Να παρουσιάσετε και να αιτιολογήσετε την αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης στην έκδοση του *Ψηφίσματος*.

Μονάδες 10

Πηγή Α'

Το Ψήφισμα της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 1908

«Η Κυβέρνησις της Κρήτης διερμηνεύουσα το αναλλοίωτον φρόνημα του Κρητικού Λαού, κηρύσσει την ανεξαρτησίαν της Κρήτης και την ένωσιν αυτής μετά της Ελλάδος, όπως μετ' αυτής αποτελέση αδιαίρετον και αδιάσπαστον Συνταγματικόν Βασίλειον. Παρακαλεί την Α.Μ. τον Βασιλέα ν' αναλάβη την διακυβέρνησιν της νήσου. Δηλοί ότι μέχρι τούτου θέλει συνεχίσει να κυβερνά την νήσον εν ονόματι της Α.Μ. του Βασιλέως των Ελλήνων, κατά τους νόμους του Ελληνικού Βασιλείου. Εντέλλεται εις τας Αρχάς της νήσου, όπως, συμφώνως τω Ψηφίσματι τούτω, εξακολουθήσωσι ν' ασκώσι τα καθήκοντα της υπηρεσίας των».

Παράθεμα του σχολικού βιβλίου «Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' Τάξη Ενιαίου Λυκείου (Θεωρητική Κατεύθυνση)» σ. 217.

Πηγή Β'

Η αντίδραση των μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στην επαναστατική πρωτοβουλία του κρητικού λαού

«Η αντίδραση των μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στην επαναστατική πρωτοβουλία του κρητικού λαού δεν ήταν απόλυτα αρνητική. Οι τέσσερις κυβερνήσεις, μετά από

ολιγοήμερες διαβουλεύσεις, έσπευδαν να τονίσουν ότι «δεν θα απείχον του να αποβλέψουν μετ' ευμενείας προς την συζήτησιν του ζητήματος τούτου μετά της Τουρκίας, εάν η τάξις διατηρηθή εν τη νήσω και εξασφαλισθή η προστασία του μουσουλμανικού πληθυσμού». Ήδη η έκρηξη του εθνικού ενθουσιασμού που είχε και πάλι καταλάβει τους Κρήτες συμβάδιζε με την αυστηρή τήρηση της τάξεως, ενώ η κυβέρνηση των Αθηνών ήλπιζε να εντάξει την επίλυση του θέματος στο πλαίσιο μιας γενικότερης ελληνοτουρκικής προσεγγίσεως. Τόσο όμως οι τολμηρές ελληνικές προσδοκίες όσο και οι καλές ευρωπαϊκές προθέσεις, δεν ήταν δυνατό να οδηγήσουν σε άμεσα θετικά αποτελέσματα, εξαιτίας της βίαιης εκδηλώσεως της τουρκικής αντιδράσεως. Οι Νεότουρκοι εθνικιστές, μετά την αναγκαστική υποχώρηση απέναντι στη Βουλγαρία (: ανακήρυξή της σε ανεξάρτητο βασίλειο) και στην Αυστροουγγαρία (: προσάρτηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης), αναζητούσαν στη ματαίωση της ενωτικής λύσεως το έρεισμα μιας πρώτης διπλωματικής επιτυχίας. Οι ζωηρές λαϊκές αντιδράσεις των δρόμων, στην πρωτεύουσα και στις επαρχίες, συνδυάζονταν με τη σταθερή επίσημη επίκληση της ανάγκης για τη διατήρηση της υφιστάμενης ισορροπίας στο χώρο του Αιγαίου και της ανατολικής Μεσογείου».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΔ', Αθήνα 1977: Εκδοτική Αθηνών, σ. 214.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.

Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση.
Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και το φωτοαντίγραφο.

3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.**
4. Κάθε επιστημονικά τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Α.1.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το κύριο πρόβλημα που δημιουργήθηκε μετά τη λήξη των Βαλκανικών πολέμων ήταν η παρουσία ισχυρών μειονοτικών ομάδων στις νεοαποκτηθείσες περιοχές.
2. Ο θάνατος του Κωλέττη το 1847 ευνόησε το γαλλικό κόμμα.
3. Στις 10 Ιουνίου 1930 υπογράφηκε η Συνθήκη των Σεβρών που αποτελούσε το οικονομικό σύμφωνο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.
4. Η δίχρονη προεδρία του μητροπολίτη Χρύσανθου στην Τραπεζούντα ήταν ένα αληθινό διάλειμμα δημοκρατίας.
5. Ο πρωθυπουργός Δηλιγιάννης στις 12 Μαρτίου 1905 προέβη σε σκληρές δηλώσεις κατά του πρίγκιπα Γεωργίου και των συνεργατών του.

Μονάδες 10

Α.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων που ακολουθούν:

- α. Κοινωνιολογική Εταιρεία.
- β. Οργανισμός (Θεσσαλονίκη 1914).
- γ. Πατριαρχική Επιτροπή.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Α.2.1. Ποια ήταν η εμπορική δραστηριότητα του Παρευξείνιου ελληνισμού κατά τον 19^ο αιώνα;

Μονάδες 13

Α.2.2. Ποια ήταν τα πλεονεκτήματα, που είχε αποκτήσει η Ελλάδα του μεσοπολέμου (1919-1939), τα οποία επέτρεψαν τη θετική οικονομική της πορεία;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από το πιο κάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε την πολιτική στάση του Ελευθερίου Βενιζέλου απέναντι στο Κρητικό Ζήτημα ως πρωθυπουργού της Ελλάδας μέχρι το 1912.

Μονάδες 25

Κείμενο

Στις 27 Αυγούστου¹, ο Ελευθέριος Βενιζέλος υπέβαλε την παραίτησή του από το αξίωμα του προέδρου της Εκτελεστικής Επιτροπής της αυτόνομης Κρητικής Πολιτείας και λίγες μέρες αργότερα εγκατέλειψε τα Χανιά για να αναλάβει ενεργή πολιτική δράση στην Αθήνα. [...] Ο Κρητικός ηγέτης είχε καταλήξει νωρίτερα στη γενική διαπίστωση ότι η δικαίωση των εθνικών προσδοκιών της ιδιαίτερης πατρίδας του ήταν αναπόσπαστα συνυφασμένη με τη δυνατότητα του ελεύθερου βασιλείου να τη συνδράμει αποτελεσματικά, με διπλωματικά ή στρατιωτικά μέσα. Με αυτή τη σκέψη, θα συνδυάσει την επίσπευση των πολεμικών εξοπλισμών με την αποφυγή της άμεσης εμπλοκής σε ένοπλη σύρραξη. Η διττή αυτή επιδίωξη εξηγεί τη γενικότερη διπλωματική τακτική του, στα πλαίσια της οποίας εντασσόταν και η ειδικότερη αντιμετώπιση του Κρητικού Ζητήματος.

Με την παρακίνηση, πράγματι, της Αθήνας, θα επικρατήσει στη μεγαλόνησο κλίμα ύφεσης και αναμονής, το οποίο όμως θα διαταραχτεί στις αρχές του 1912. Αφορμή για την παρεμβολή δυσχερειών στην εφαρμογή της πολιτικής αυτής του Ελευθερίου Βενιζέλου στάθηκε η άκαμπτη απόφαση μερίδας μελών της Κρητικής Βουλής να μετάσχουν στις εργασίες του ελληνικού κοινοβουλίου με την πεποίθηση ότι, μετά τη μονομερή ανακήρυξη της ένωσης, το 1908, θα συνέβαλλαν με τον τρόπο αυτό και στην τυπική επικύρωσή της και θα εκβίαζαν, τελικά, τη διεθνή αναγνώριση.

Η αντίδραση του Έλληνα πρωθυπουργού ήταν άμεση και κατηγορηματική. Σε επείγον μήνυμά του προς το Ραγκαβή, κυβερνητικό αντιπρόσωπο στα Χανιά, υπογράμμισε: «Δεν επιτρέπεται να θυσιασθούν τα κεκτημένα δια της σπουδής. Δεν είναι εντροπή δια την μικράν Κρήτην να μιμηθή μέγιστα έθνη και να υπομείνη. [...] Οι Κρήτες λησμονούν ότι τίθενται αντιμέτωποι όχι μόνον της Τουρκίας και των Μεγάλων Δυνάμεων, αλλά και αυτού τούτου του Ελευθέρου Βασιλείου, του οποίου η κυβέρνηση δεν ευνοεί να αποδεχθή το κρητικόν πραξικόπημα και να έλθη εις άκαιρον ρήξιν με την Τουρκίαν. Συντόνως και άνευ απωλείας μιας ημέρας ασχολουμένη με την στρατιωτικήν συγκρότησιν της χώρας, η κυβέρνηση αξιοί όπως εις την γνώμην της προσαρμοσθή η γνώμη των πολιτικών αρχηγών της Κρήτης».

---

1. του 1910

ΚΡΗΤΗ: Ιστορία και Πολιτισμός, τ. Β', Κρήτη 1983, σελ. 483-484.

ΘΕΜΑ Β2

Αφού μελετήσετε τα παρατιθέμενα άρθρα των Συνταγμάτων του 1844 και του 1864 και αξιοποιήσετε τις ιστορικές σας γνώσεις, να εντοπίσετε τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των δύο Συνταγμάτων.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΑ

Κείμενο Α: από το Σύνταγμα του 1844

Περί δημοσίου δικαίου των Ελλήνων

Άρθρον 10

Πας τις δύναται να δημοσιεύη προφορικώς τε, εγγράφως και δια του τύπου τους στοχασμούς του, τηρών τους νόμους του Κράτους.

Ο τύπος είναι ελεύθερος και λογοκρισία δεν επιτρέπεται.

Οι υπεύθυνοι συντάκται, εκδότης και τυπογράφοι εφημερίδων δεν υποχρεούνται εις ουδεμίαν χρηματικήν προκαταβολήν λόγω εγγυήσεως.

Οι εκδότης εφημερίδων θέλουν είσθαι πολίται Έλληνες.

Περί συντάξεως της Πολιτείας

Άρθρον 15

Η νομοθετική εξουσία ενεργείται συνάμα υπό του Βασιλέως, της Βουλής και της Γερουσίας.

Άρθρον 20

Η εκτελεστική εξουσία ανήκει εις τον Βασιλέα, ενεργείται δε δια των παρ' αυτού διοριζομένων υπευθύνων Υπουργών.

Άρθρον 21

Η δικαστική εξουσία ενεργείται δια των δικαστηρίων, αι δε δικαστικά αποφάσεις εκτελούνται εν ονόματι του Βασιλέως.

Κείμενο Β: από το Σύνταγμα του 1864

Άρθρον 10

Οι Έλληνες έχουσι το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ησύχως και αόπλως· μόνον εις τας δημοσίας συναθροίσεις δύναται να παρίσταται η Αστυνομία. Αι εν υπαίθρῳ συναθροίσεις δύνανται να απαγορευθώσιν, αν ως εκ τούτων επίκηται κίνδυνος εις την δημοσίαν ασφάλειαν.

Άρθρον 14

Έκαστος δύναται να δημοσιεύη προφορικώς, εγγράφως και δια του τύπου τους στοχασμούς του, τηρών τους νόμους του Κράτους. Ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία ως και παν άλλο προληπτικόν μέτρον απαγορεύονται ...

Άρθρον 21

Άπασαι αι εξουσίαι πηγάζουσιν εκ του Έθνους, ενεργούνται δε καθ' ον τρόπον ορίζει το Σύνταγμα.

Άρθρον 22

Η νομοθετική εξουσία ενεργείται υπό του Βασιλέως και της Βουλής.

Άρθρον 27

Η εκτελεστική εξουσία ανήκει εις τον Βασιλέα, ενεργείται δε δια των παρ' αυτού διοριζομένων υπευθύνων υπουργών.

Άρθρον 28

Η δικαστική εξουσία ενεργείται δια των δικαστηρίων, αι δε δικαστικάί αποφάσεις εκτελούνται εν ονόματι του Βασιλέως.

Αλέξανδρος Σβώλος, *Τα ελληνικά Συντάγματα 1822-1952*, Αθήνα 1972, σελ. 129-131 και 155.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.00' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)**

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

Α.1.1. Να χαρακτηρίσετε καθεμιά από τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα από τον αριθμό κάθε πρότασης το γράμμα **Σ**, αν αυτή είναι **Σωστή**, ή το γράμμα **Λ**, αν αυτή είναι **Λανθασμένη**.

- α.** Το Σύνταγμα του 1864 κατοχύρωνε την ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι.
- β.** Βασική αρχή του δηλιγιαννικού κόμματος ήταν η διάκριση των εξουσιών.
- γ.** Η άφιξη των προσφύγων επέδρασε και στην ένταξη των γυναικών στον ενεργό πληθυσμό.
- δ.** Με τη συμφωνία των Μουρνιών Κυδωνίας (2 Νοεμβρίου 1905) οι Μεγάλες Δυνάμεις επέτρεψαν την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
- ε.** Ο 20^{ος} αιώνας βρήκε τον ελληνισμό του Πόντου να έχει θεαματικό προβάδισμα συγκριτικά με τις άλλες εθνότητες της ευρύτερης περιοχής στον οικονομικό και πνευματικό τομέα.

Μονάδες 10

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Εθνικόν Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη).*
- β. Ε.Α.Π. (Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων).*
- γ. Πολιτοφυλακή της Κρήτης (1907).*

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Ποιες ήταν οι βασικές θέσεις του προγράμματος του Ελευθερίου Βενιζέλου, όπως τις διατύπωσε στην ομιλία του της 5^{ης} Σεπτεμβρίου 1910;

Μονάδες 12

A.2.2. Πώς εκφράστηκε η διάσταση προσφύγων και γηγενών στην κοινωνική ζωή;

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε:

α. Τι επεδίωκε ο Ελευθέριος Βενιζέλος με την υπογραφή της *Συμφωνίας της Άγκυρας (10 Ιουνίου 1930)*.

Μονάδες 12

β. Τις αντιδράσεις των προσφύγων της Μικράς Ασίας στην παραπάνω συμφωνία.

Μονάδες 13

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Ο Βενιζέλος κατά την συνεδρίασιν ταύτην (της Βουλής της 25^{ης} Ιουνίου 1930) υπεστήριξεν ότι η Ελλάς ανέλαβε διά της συνθήκης περί ανταλλαγής την υποχρέωσιν να χρησιμοποιήση την εις το έδαφός της ανταλλάξιμον περιουσίαν διά την αποζημίωσιν των προσφύγων και ότι την υποχρέωσίν της ταύτην την εξεπλήρωσεν.

Αλλ' οσονδήποτε και αν ήτο επαχθής διά την Ελλάδα η σύμβασις της 10^{ης} Ιουνίου, τίποτε το καλύτερο δεν ημπορούσε να πραγματοποιηθή. Η Τουρκία εξήτει, ευθύς εξ αρχής, τον πλήρη συμψηφισμόν. Η Ελλάς αντεπρότεινεν όπως τα ουδέτερα μέλη της Μικτής Επιτροπής Ανταλλαγής αναλάβουν την εφαρμογήν συνοπτικού και συνολικού συστήματος εκτιμήσεως. Η τουρκική κυβέρνησις απεδέχθη, τελικώς, την ελληνικήν πρότασιν, τα ουδέτερα δε μέλη υπέδειξαν τον γενικό συμψηφισμόν. Να ηρνείτο η Ελλάς την υπόδειξιν ταύτην; Η τουρκική κυβέρνησις δεν είχε κανένα λόγο να βιάζεται. Αντιθέτως, η εκκρεμότης της έδιδε την ευκαιρίαν να δυσχεραίνη ακόμη περισσότερον την θέσιν των 110.000 Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως, οι οποίοι θα εξηναγκάζοντο να καταφύγουν εις την Ελλάδα. Θα ημπορούσαμεν να υποστώμεν το νέον αυτό προσφυγικόν κύμα; Και ήτο συμφέρον να κενωθή η Κωνσταντινούπολις από τους Έλληνας, έναντι της αβεβαίας προοπτικής που παρείχε η παράτασις της εκκρεμότητος επί του ζητήματος των εκτιμήσεων;

Γρ. Δαφνής, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων (1923 - 1940)*, τόμ. Β', Αθήνα 1997: εκδ. Κάκτος, σσ. 66-68.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

Το οικονομικό σύμφωνο με την Τουρκία θα κυρωθεί. Ο προσφυγικός όμως κόσμος θα παραμείνει διχασμένος. Όσα σωματεία, τόσες αντιδράσεις, τόσα ανακοινωθέντα και ψηφίσματα -πολλά από τα οποία περνούν και στον τύπο -με

περιεχόμενο διαμετρικά αντίθετο. Οι εξεγέρσεις και το προσφυγικό ρεύμα διαμαρτυρίας θα ογκωθεί επικίνδυνα προς τα τέλη Οκτωβρίου του 1930, τις παραμονές της αναχώρησης του Βενιζέλου στην Άγκυρα. Οι προσφυγικές οργανώσεις θα καλέσουν τα μέλη τους σε γενικές συγκεντρώσεις και θα συντάξουν ψηφίσματα που θα τα στείλουν όχι μόνο στον Βενιζέλο αλλά και στον Ινονού¹. Μ' αυτά θα ζητούν την ακύρωση των «απανθρώπων [...] συμβάσεων και την διαρρύθμισιν του προσφυγικού προβλήματος επί τη βάσει των στοιχειωδών κανόνων της ηθικής και του δικαίου [...] άλλως η ελληνοτουρκική φιλία [...] αποβαίνει κενή εννοίας και όλως διόλου ασταθής».

Ιφιγένεια Αναστασιάδου: *Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας του 1930*. Στο συλλογικό τόμο: *Μελετήματα γύρω από τον Βενιζέλο και την εποχή του*, Αθήνα 1980: εκδ. Φιλιππότης, σ. 329.

¹ Ινονού: Πρωθυπουργός της Τουρκίας.

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να επισημάνετε τους λόγους που προκάλεσαν τη ρήξη του Ελευθερίου Βενιζέλου με τον πρίγκιπα Γεώργιο.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Πανεγυριτικός λόγος του Ε. Βενιζέλου

«...Ευθύς εξ αρχής ωνόμασαν τον Πρίγκιπα αντιπρόσωπον της Εθνικής Ιδέας εν Κρήτη. Κατά του τίτλου τούτου διεμαρτυρήθην και διαμαρτύρομαι. Η Κρήτη δεν έχει ανάγκην αντιπροσώπων της Εθνικής Ιδέας. Τίτλοι αυτής είναι οι αγώνες της. Εδέχθημεν τον Ύπατον Αρμοστήν μόνον ως κομίζοντα τον αρραβώνα της ενώσεως της Κρήτης μετά της Ελλάδος. [...] Υπό το απεχθές¹ τούτο καθεστώς παρενεβλήθησαν παρεξηγήσεις, αίτινες το κατέστησαν

απεχθέστερον. Καθ' ἑκάστον ταξίδιον του Πρίγκιπος ἐπιστεύετο ὅτι θα γίνη ἡ ἑνώσις. Παρήλθον ἤδη ἐξ ἑτη. Ἦτο φυσικόν ὁ Κρητικὸς Λαὸς νὰ προσφύγῃ ἀπαξ ἐτι εἰς τὰ ὅπλα, ὅπως καταστήσῃ ἐναργεστέραν² τὴν ἀνάγκην τῆς ἐθνικῆς τοῦ ἀποκαταστάσεως.

Παράθεμα σχολικοῦ βιβλίου, σ. 214

¹ ἀπεχθές: αὐτό που προκαλεῖ ἐντονὴ ἀντιπάθεια, ἀποστροφή.

² ἐναργεστέραν: πιο φανερό.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

[...] Ἡ δημιουργία νέων προϋποθέσεων στο ἐπίπεδο τόσο τῆς κρατικῆς οργανώσεως ὅσο καὶ τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος συνέβαλε αποφασιστικὰ στὴν ἀριθμητικὴ διεύρυνση καὶ τὴν κοινωνικὴ ἀνάδειξη τῶν μεσοαστικῶν ιδίως καὶ τῶν μικροαστικῶν στρωμάτων. [...] Φορεῖς νέων δυναμικῶν ἀντιλήψεων στὰ πλαίσια τῆς δημόσιας ζωῆς, οἱ εκπρόσωποι τῆς ἀνερχόμενης τάξεως, ἦταν εὐλόγο νὰ διεκδικοῦν τὸ δικαίωμα τῆς ἐνεργότερης συμμετοχῆς στὰ κοινὰ καὶ νὰ κατατείνουν στὴν ἀξιοποίηση τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου, ἐνῶ ἡ συγκεντρωτικὴ διακυβέρνηση τῆς ἀρμοστείας στο ἐπίπεδο τῆς διοικήσεως καὶ ἡ στατικὴ ἀντίληψη στὸν τομέα τῆς οικονομίας ἦταν φυσικὸ νὰ προκαλέσουν τὴ ζωηρὴ ἀντίδρασή τους.

Κ. Σβολόπουλος, «Ἡ διάσταση ἀνάμεσα στὸν πρίγκιπα Γεώργιο καὶ τὸν Ἐλευθέριο Βενιζέλο», *Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους*, τ. ΙΔ', Ἀθήνα 1977: Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, σ. 207.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα μεταφέρετε στο τετράδιο τα κείμενα και τις ερωτήσεις.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και το φωτοαντίγραφο.
3. **Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλες τις ερωτήσεις.**
4. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΠΕΜΠΤΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

α. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- Λαϊκό Κόμμα.
- Στρατιωτικός Σύνδεσμος.
- Φροντιστήριο της Τραπεζούντας.

Μονάδες 15

β. *Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.*

1. Το Εθνικόν Κομιτάτον, υπό τον Επαμεινώνδα Δεληγιώργη, υποστήριζε την ανάπτυξη του κοινοβουλευτισμού, τον εκσυγχρονισμό της χώρας, την οικονομική ανάπτυξη, τις μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση και στον στρατό και την πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική αυτοκρατορία.
2. Κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα η κεντρική οργάνωση ενός κόμματος είχε τη δυνατότητα να αρνηθεί στους βουλευτές την εκπλήρωση επιθυμιών.
3. Ευθύς μετά την έκρηξη των Βαλκανικών πολέμων (Οκτώβριος 1912) οι πύλες του ελληνικού Κοινοβουλίου άνοιξαν για τους Κρήτες βουλευτές, που έγιναν δεκτοί με εκδηλώσεις απερίγραπτου πατριωτικού ενθουσιασμού.
4. Μετά τη διάλυση της ΕΑΠ, το 1930, τα χρέη των αγροτών προσφύγων ανέλαβε να εισπράξει η Εθνική Τράπεζα.

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Α2

α. Ποια ήταν η αφορμή και ποιος ο σκοπός της ίδρυσης της Τράπεζας της Ελλάδος το 1927 και πώς η λειτουργία της οδήγησε τη χώρα σε περίοδο ανάκαμψης και ευφορίας;

Μονάδες 15

- β. Ποιες παροχές περιελάμβανε η περίθαλψη των 450.000 προσφύγων της περιόδου 1914 - 1921, σύμφωνα με τα στοιχεία των υπηρεσιών του Υπουργείου Περιθάλψεως;

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από την ακόλουθη επιστολή του Ελευθερίου Βενιζέλου προς τον Τούρκο πρωθυπουργό Ισμέτ Πασά (30/8/1928) και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε τις προθέσεις του Έλληνα πρωθυπουργού σχετικά με τη διευθέτηση των διαφορών Ελλάδας-Τουρκίας, καθώς και την αποκατάσταση των φιλικών σχέσεων με την υπογραφή της συμφωνίας της Αγκυρας του 1930.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

«Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μοῦ ἀναθέτει μέ μεγάλην πλειοψηφίαν τὴν διακυβέρνησίν του διὰ μίαν περίοδον τεσσάρων ἐτῶν, ὀφείλω νὰ σᾶς διαβεβαιώσω περὶ τῆς ζωηρᾶς ἐπιθυμίας μου νὰ συντελέσω εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν μας, ἡ ὁποία θὰ τοὺς ἐξησφάλιζε στενὴν φιλίαν, ἐπιβεβαιουμένην δι' ἐνὸς συμφώνου φιλίας, μὴ ἐπιθέσεως καὶ διαιτησίας, περιεχομένου ὅσον τό δυνατόν εὐρύτερου. Ἔχω πλήρη συνείδησιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Τουρκία δέν ἔχει βλέψεις ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν μας καὶ μοί ἐδόθη χιλίας φορὰς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προεκλογικῆς περιόδου ἡ εὐκαιρία νὰ δηλώσω δημοσίᾳ ὅτι ἡ Ἑλλάς οὐδεμίαν ἔχει βλέψιν ἐπὶ τῶν τουρκικῶν ἐδαφῶν, ἀποδεχομένη τὰς Συνθήκας τῆς Εἰρήνης εἰλικρινῶς καὶ ἀνεπιφυλάκτως. Δέν δύναμαι λοιπόν νὰ ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ ρύθμισις τῶν σχέσεών μας, ὡς τὴν ἀντιλαμβάνομαι, ἀνταποκρίνεται ἐπίσης εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ἐξοχότητός Σας. Διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς κοινῆς αὐτῆς ἐπιθυμίας οὐδέν ἐμπόδιον ὑφίσταται ἐκτὸς τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, τὰ ὁποῖα προέκυψαν ἀπὸ τὴν σύμβασιν περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν καὶ τὰς παρακολούθους συμφωνίας».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΕ΄ (Αθήνα 1978), σελ. 354.

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να επισημάνετε τα στοιχεία που υποδηλώνουν τον συντηρητικό χαρακτήρα του συντάγματος του 1899 της Κρητικής Πολιτείας και να εξηγήσετε πώς ο χαρακτήρας αυτός συνετέλεσε στην απαρχή της εμφάνισης των πρώτων νεφών στις σχέσεις Υπατου Αρμοστή και Ελευθερίου Βενιζέλου.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

«Σύμφωνα μέ μιά θεωρία, τό σύνταγμα εἶχε συντηρητικό χαρακτήρα ἐπειδή ὁ λαός τῆς Κρήτης — καί τά δεκαέξι μέλη τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς — πίστευε ὅτι μιά ἐκτελεστική ἐξουσία μέ ἐνισχυμένες ἀρμοδιότητες καί ἀπαλλαγμένη ἀπό κοινοβουλευτικούς περιορισμούς καί ἐπεμβάσεις βραχυπρόθεσμα θά συνέβαλλε πιό ἀποτελεσματικά στήν ἐπίλυση τῶν πολιτικῶν προβλημάτων τοῦ νησιοῦ ... Οἱ συντάκτες τῆς τελικῆς μορφῆς τοῦ σχεδίου τοῦ συντάγματος δέν θεωροῦσαν ὀριστικό τό καθεστώς τῆς αὐτονομίας, ἀφοῦ δέν ἱκανοποιοῦσε τίς ἐθνικές προσδοκίες τῶν Κρητῶν. Ἡ ἀρμοστεία ἀντιπροσώπευε γι' αὐτούς ἕνα σύντομο μεταβατικό στάδιο, τό προοίμιο τῆς ἔνωσης τῆς Κρήτης μέ τήν Ἑλλάδα. Μέ τήν ἀντίληψη αὕτη ὡς προϋπόθεση τῶν συνταγματικῶν τους ἐπιλογῶν, τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐνίσχυσαν τίς σχεδόν μοναρχικές ἐξουσίες τοῦ προσωρινοῦ ἡγέτη τῆς Κρήτης, γιά νά διευκολύνουν τή γρήγορη ἐπίλυση τῶν ἐσωτερικῶν προβλημάτων τοῦ τόπου τους καί νά ἀποκλείσουν τίς πιθανές τραγικές συνέπειες (ὅπως ἡ ἥττα τῆς Ἑλλάδας στόν πόλεμο τοῦ 1897) πού μποροῦσαν νά ἔχουν οἱ τυχόν ἐκτροπές τῶν ἐκλεγμένων ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων ἀπό τά πλαίσια τῆς κοινοβουλευτικῆς δεοντολογίας».

Λ. Μακράκη, *Ελευθέριος Βενιζέλος, 1864-1910. Η διάπλαση ενός εθνικού ηγέτη*, (Αθήνα 1992), σσ. 382-383.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην μεταφέρετε στο τετράδιο τα κείμενα και τις παρατηρήσεις.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ